

Zbiór Orzeczeń

Sprawa C-617/10

Åklagaren przeciwko Hansowi Åkerbergowi Franssonowi

(wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym złożony przez Haparanda tingsrätt)

Karta praw podstawowych Unii Europejskiej — Zakres zastosowania — Artykuł 51 —
Stosowanie prawa Unii — Ściganie czynów powodujących uszczuplenie zasobów własnych Unii —
Artykuł 50 — Zasada *ne bis in idem* — Uregulowania krajowe przewidujące ściganie za ten sam czyn
w dwóch oddzielnych postępowaniach, administracyjnym i karnym — Zgodność

Streszczenie – wyrok Trybunału (wielka izba) z dnia 26 lutego 2013 r.

1. *Pytania prejudycjalne — Właściwość Trybunału — Granice — Wniosek o dokonanie wykładni Karty praw podstawowych Unii — Uregulowanie krajowe mające związek z prawem Unii — Właściwość Trybunału*

(art. 267 TFUE; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 51 ust. 1)

2. *Prawa podstawowe — Karta praw podstawowych Unii Europejskiej — Zakres stosowania — Uregulowanie krajowe mające związek z prawem Unii — Uregulowanie przewidujące sankcje za naruszenie przepisów prawa Unii — Działanie państwa członkowskiego niebędące w pełni określone przepisami tego prawa — Stosowanie karty oraz krajowych standardów ochrony praw podstawowych*

(art. 325 TFUE; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 51 ust. 1; dyrektywy Rady: 77/388, art. 2, 22; 2006/112, art. 2, art. 250 ust. 1, art. 273)

3. *Prawa podstawowe — Zasada *ne bis in idem* — Kumulacja sankcji karnych i administracyjnych za ten samy czyn — Przestępstwo skarbowe — Naruszenie tej zasady — Brak*

(Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 50)

4. *Pytania prejudycjalne — Właściwość Trybunału — Granice — Pytania ogólne lub hipotetyczne — Pytanie mające charakter abstrakcyjny i całkowicie hipotetyczny w odniesieniu do przedmiotu sporu postępowania głównego — Niedopuszczalność*

(art. 267 TFUE)

5. *Prawa podstawowe — Europejska konwencja praw człowieka — Związek między konwencją i normą prawa krajowego — Związek niewchodzący w zakres stosowania prawa Unii*

(art. 6 ust. 3 TUE; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej, art. 52 ust. 3)

6. *Prawo Unii Europejskiej — Pierwszeństwo — Praktyka sądowa ograniczająca obowiązek niezastosowania przepisu sprzecznego z Kartą praw podstawowych Unii — Niedopuszczalność*

(art. 267 TFUE; Karta praw podstawowych Unii Europejskiej)

1. Zakres zastosowania karty w odniesieniu do działań państw członkowskich został określony w jej art. 51 ust. 1, zgodnie z którym postanowienia karty mają zastosowanie do państw członkowskich tylko w sytuacji, gdy stosują one prawo Unii. W istocie prawa podstawowe chronione w porządku prawnym Unii znajdują zastosowanie we wszystkich sytuacjach podlegających prawu Unii, ale nie poza takimi sytuacjami.

Trybunał nie może zatem oceniać zgodności z kartą przepisów krajowych, które nie mieszczą się w zakresie zastosowania prawa Unii. Natomiast jeżeli przepisy takie wchodzą w zakres zastosowania tego prawa, Trybunał, rozpatrując pytanie prejudycjalne, powinien udzielić wszelkich wyjaśnień interpretacyjnych koniecznych do oceny przez sąd krajowy zgodności tych przepisów z prawami podstawowymi, których ochronę zapewnia.

(por. pkt 17 i 19)

2. Gdy sąd państwa członkowskiego przystępuje do kontroli zgodności z prawami podstawowymi przepisu prawa krajowego lub działania organów krajowych stanowiącego akt stosowania prawa Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 karty – a dotyczy to sytuacji, w której działanie państw członkowskich nie jest w pełni określone przepisami prawa Unii – organy i sądy krajowe są uprawnione do stosowania krajowych standardów ochrony praw podstawowych, o ile zastosowanie owych standardów nie podważa poziomu ochrony wynikającego z karty stosownie do wykładni Trybunału ani pierwszeństwa, jednolitości i skuteczności prawa Unii. W tym celu sądy krajowe, dokonując wykładni postanowień karty, mają możliwość, a w niektórych wypadkach obowiązek, zwrócić się do Trybunału w trybie prejudycjalnym zgodnie z art. 267 TFUE.

Zatem dodatkowe zobowiązania podatkowe i postępowanie karnoskarbowe, z powodu nieprawdziwych informacji podanych w odniesieniu do podatku od wartości dodanej, stanowią wykonanie art. 2, art. 250 ust. 1 i art. 273 dyrektywy 2006/112 w sprawie wspólnego systemu podatku od wartości dodanej (dawniej art. 2 i 22 szóstej dyrektywy) oraz art. 325 TFUE, a zatem akt stosowania prawa Unii w rozumieniu art. 51 ust. 1 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej.

Okoliczność, że przepisy krajowe służące za podstawę tych zobowiązań podatkowych i postępowania karnego nie zostały wydane w celu transpozycji dyrektywy 2006/112, nie podważa powyższego wniosku, ponieważ ich zastosowanie stanowi sankcję za naruszenie przepisów owej dyrektywy, ma więc na celu wypełnienie nałożonego na państwa członkowskie w traktatach obowiązku skutecznego sankcjonowania działań mogących naruszać interesy finansowe Unii.

(por. pkt 27–30)

3. Zasada *ne bis in idem* ujęta w art. 50 Karty praw podstawowych Unii nie stoi na przeszkodzie stosowaniu przez państwo członkowskie kolejno sankcji podatkowej i sankcji karnej za ten sam czyn polegający na niedopełnieniu obowiązku przekazania prawidłowych informacji dotyczących podatku od wartości dodanej, pod warunkiem że pierwsza z tych sankcji nie ma charakteru karnego, co ustalić winien sąd krajowy.

Państwom członkowskim przysługuje bowiem swoboda wyboru sankcji w celu zapewnienia poboru w pełnej wysokości dochodów z podatku od wartości dodanej, a tym samym ochrony interesów finansowych Unii. Sankcje te mogą więc mieć postać sankcji administracyjnych, sankcji karnych lub

obu tych rodzajów sankcji łącznie. Dopiero jeżeli sankcja podatkowa ma charakter karny w rozumieniu art. 50 karty i jest ostateczna, zasada wyrażona w tym przepisie staje na przeszkodzie prowadzeniu przeciwko tej samej osobie kolejnego postępowania karnego.

Oceny karnego charakteru sankcji podatkowych dokonuje się z uwzględnieniem trzech kryteriów. Pierwszym z nich jest kwalifikacja prawna naruszenia w prawie krajowym, drugim – sam charakter naruszenia, a trzecim – charakter i stopień surowości grożącej zainteresowanemu sankcji.

(por. pkt 34, 35, 37; pkt 1 sentencji)

4. Zobacz tekst orzeczenia.

(por. pkt 40–42)

5. Prawo Unii nie reguluje stosunków między europejską konwencją praw człowieka, a porządkami prawnymi państw członkowskich ani nie określa skutków, jakie sąd krajowy powinien łączyć ze sprzecznością między normą prawa krajowego a prawami chronionymi na mocy tej konwencji.

Jakkolwiek bowiem zgodnie z art. 6 ust. 3 TUE prawa podstawowe chronione na mocy europejskiej konwencji praw człowieka są częścią prawa Unii jako jego zasady ogólne i jakkolwiek art. 52 ust. 3 Karty praw podstawowych Unii Europejskiej nakazuje prawom chronionym na mocy karty odpowiadającym prawom chronionym na mocy europejskiej konwencji praw człowieka przypisywać takie samo znaczenie i takie same skutki, jakie mają prawa ujęte we wspomnianej konwencji, to jednak konwencja ta, do czasu przystąpienia do niej Unii, nie stanowi aktu prawnego formalnie obowiązującego w porządku prawnym Unii.

(por. pkt 44; pkt 2 sentencji)

6. Prawo Unii stoi na przeszkodzie praktyce sądowej, która uzależnia obowiązek niezastosowania przez sąd krajowy przepisu sprzecznego z prawem podstawowym chronionym na mocy Karty praw podstawowych Unii Europejskiej od spełnienia warunku, by sprzeczność ta wynikała w sposób oczywisty z karty lub z dotyczącego jej orzecznictwa, ponieważ praktyka ta uniemożliwia sądowi krajowemu dokonanie, z ewentualnym udziałem Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej, kompletnej oceny zgodności owego przepisu krajowego z kartą.

Taka praktyka skutkuje bowiem ograniczeniem skuteczności prawa Unii poprzez odmowę przyznania sądowi, w którego kompetencji leży jego zastosowanie, uprawnienia do uczynienia, w momencie stosowania tego prawa, wszystkiego co niezbędne do pominięcia krajowych przepisów ustawowych mogących stać na przeszkodzie pełnej skuteczności prawa Unii.

(por. pkt 46, 48; pkt 3 sentencji)